

betyder i sit princip, at man i lovens gyldighedsperiode ikke tillader prisstigninger, der har rod i vore indre forhold, dvs. som skyldes avancestigninger eller indenlandske omkostningsstigninger, herunder lønstigninger. Prisstoppet er i sig selv egnet til at hindre, at sådanne omkostningsstigninger opstår. I det omfang de alligevel måtte forekomme — og det kan i et vist omfang blive tilfældet — må sådanne stigninger bæres af virksomhederne selv. Det vil også gælde de lønstigninger, der måtte blive gennemført i denne periode, men regeringen må her gå ud fra, at arbejdsgiverne og lønmodtagerne ude i de enkelte virksomheder indretter sig på, at virksomhederne nu kommer i den situation, at ingen priser kan forhøjes for at kompensere stigende lønudgifter. Den udvikling, at stigende lønninger mere eller mindre automatisk omsættes i stadig stigende priser, kan ganske enkelt ikke længere accepteres.

Over for de byrder — og det er mange — som et sådant prisstop vil betyde for den enkelte virksomhed, der herigennem kan blive bragt i en vanskelig økonomisk situation, vil jeg gerne pege på, at en lang række virksomheder her i landet permanent har befundet sig og stadig befinder sig i en situation, hvor stigende lønudgifter og omkostninger i øvrigt ikke uden videre kan lægges på priserne. Jeg tænker naturligvis her på de eksporterende virksomheder og på de virksomheder, der må sælge på det danske marked i hård konkurrence med udlandet. For sådanne virksomheders vedkommende må stigende lønudgifter og stigende omkostninger i øvrigt bæres af virksomhederne og søges afbalanceret gennem øget effektivitet, og det kan lykkeligvis konstateres, at denne del af vort erhvervsliv har vist en beundringsværdig evne til at løse denne opgave. Trods en god indsats har industrieksportens fremgang imidlertid ikke været tilstrækkelig til at opveje de meget store krav til import, som forbrug og investering har stillet. Afsætningsmulighederne i udlandet er stadig gode, men vore eksportvirksomheder er i henseende til deres evne til at bære stigende omkostninger ved at blive bragt til grænsen af deres formåen. De stadig stigende omkostninger belaster konkurrenceevnen, og eksportvirksomhederne får stadig vanskeligere ved at skaffe sig den fornødne arbejdskraft i konkurrence med den del af erhvervslivet, der befinder sig i en mindre udsat stilling i konkurrencemæssig henseende. Denne udvikling må og skal bringes til ophør, for svigter vor industrielle eksportformåen, vil hele grundlaget for en gradvis forbedring af vor betalingsbalance for alvor svigte.

Ud fra dette betragtningssæt betyder det foreslåede prisstop, at den del af vort erhvervsliv, der overvejende sælger på hjemmemarkedet og ikke under så hårde konkurrencevilkår som vore eksporterende virksomheder, nu heller ikke vil få mulighed for automatisk at lade lønstigninger og andre omkostningsstigninger følge af forhøjede priser. Prisstoppet tager derfor også sigte på at placere vor eksportindustri i en relativt gunstigere position i konkurrencen om de knappe arbejdskraftressourcer.